

Cümlede Anlam — Deneme

KPSS AI Coach · 07.09.2026 · 10 soru

Türkçe dersinde bir öğrenci, sınavdan önce konuları tekrar etti. Düzenli çalıştığı için soruları daha kısa sürede çözmeye başladı. Ancak yalnızca tekrar yapmakla yetinmeyip yanlışlarının nedenlerini de araştırdı. Böylece çalışma sürecini daha bilinçli hâle getirdi.

1. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Başarılı olmak için yalnızca konu tekrarı yapmak yeterlidir.
- B) Yanlışların nedenlerini incelemek, çalışmanın verimini artırabilir.
- C) Sınav soruları, düzenli çalışan herkes tarafından kısa sürede çözülür.
- D) Konuları sınavdan önce tekrar etmek, yanlış yapmayı bütünüyle önler.
- E) Çalışma sürecini bilinçli yürütmek, tekrar yapma gereksinimini ortadan kaldırır.

2. “Kütüphaneye erken gittim çünkü kaynakları incelemek için yeterli zamanım kalmamıştı.” cümlesinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kütüphaneye gitmenin temel amacı kaynakları incelemektir.
- B) Kaynakları incelemek isteyen herkes kütüphaneye erken gitmelidir.
- C) Kütüphaneye erken gitme davranışı, zamanın yetersiz olmasına bağlanmıştır.
- D) Kaynakları incelemek için kütüphaneye gitmek zorunludur.
- E) Zamanı yeterli olmayan herkes kaynaklarını kütüphanede incelemelidir.

Türkçe dersinde bazı öğrenciler, bir görevi tamamlamak için yalnızca sonuca odaklanırlar. Oysa görevin hangi şartla başarıya ulaşacağını belirlemek, çalışma planını daha gerçekçi kılar. Planın uygulanması sırasında ortaya çıkan güçlükler de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu yaklaşım, hedef ile hedefe ulaşma biçimini birbirinden ayırmayı sağlar.

3. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir hedefe ulaşmak için yalnızca sonuç üzerinde düşünmek yeterlidir.
- B) Bir görevin başarısı, her durumda önceden belirlenmiş tek bir yola bağlıdır.
- C) Başarıya ulaşma şartlarını değerlendirmek, planlamayı daha uygulanabilir kılar.
- D) Çalışma planındaki güçlükler, hedefin önemini bütünüyle ortadan kaldırır.
- E) Hedef belirlemek, hedefe ulaşma koşullarını dikkate almayı gereksizleştirir.

4. “Raporu yayımlamak üzere bütün verileri yeniden denetledi.” cümlesinden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Verilerin yeniden denetlenmesi, raporu yayımlama amacına yöneliktir.
- B) Rapor yayımlandığı için bütün veriler yeniden denetlenmiştir.
- C) Rapor yayımlamak isteyen herkes verileri yeniden denetlemelidir.
- D) Verilerin yeniden denetlenmesi, raporun yayımlanmasını zorunlu kılmıştır.
- E) Raporun yayımlanması, verilerin her zaman yeniden denetlenmesini gerektirir.

Bir çalışma planı hazırlanırken hedefin ne olduğu kadar, bu hedefe hangi şartlarla ulaşılacağı da düşünülmelidir. ---- Böylece plan, yalnızca istekleri sıralayan bir metin olmaktan çıkar ve uygulanabilir bir yol haritasına dönüşür.

5. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Çünkü her hedef, herhangi bir hazırlık yapılmadan da gerçekleşebilir.
- B) Bu nedenle koşulların belirlenmesi, planın gerçekçiliğini destekler.
- C) Oysa amaçlar, sonuçlardan bağımsız olarak değerlendirilmelidir.
- D) Bununla birlikte çalışma sürecinde hedef belirlemek gereksizdir.
- E) Nitekim yalnızca istekli olmak bütün güçlükleri ortadan kaldırır.

Türkçe öğrenenler, bir cümlelin anlamını belirlerken kullanılan bağlama dikkat etmelidir. Aynı sözcük, cümledeki ilişkiler değiştiğinde farklı bir işlev kazanabilir. Bu nedenle bir ifadeyi yalnızca tek bir kelimeye bakarak değerlendirmek yanıltıcı olabilir. Cümlelin bütünü, anlam ilişkisinin niteliğini ortaya çıkarır.

6. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Bir cümlelin anlamı, içindeki tek bir sözcükten kesin olarak anlaşılır.
- B) Aynı sözcük, her cümlede aynı anlam ilişkisini kurar.
- C) Cümledeki anlam ilişkisini belirlemek için bütünsel değerlendirme yapılmalıdır.
- D) Bağlam, sözcüklerin cümledeki işlevini hiçbir biçimde değiştirmez.
- E) Bir ifadeyi değerlendirmek için cümlelin geri kalanına bakmak gereksizdir.

Bir öğrenci, deneme sınavında yanlış yaptığı soruları yalnızca işaretlemekle yetinmedi. Soruların hangi bilgi eksikliği nedeniyle yanlış çözüldüğünü belirledi. Bu inceleme, sonraki çalışmanın yönünü değiştirdi. Böylece ortaya çıkan sonuç, yalnızca başarısızlık olarak değil, yeni bir çalışma gereksiniminin göstergesi olarak değerlendirildi.

7. Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yanlış yapılan sorular, öğrencinin hiçbir konuda başarılı olamayacağını gösterir.
- B) Deneme sınavları, konu çalışmasına duyulan gereksinimi bütünüyle ortadan kaldırır.
- C) Yanlışları nedenleriyle değerlendirmek, sonraki çalışmayı yönlendirebilir.
- D) Başarısızlık olarak görülen her sonuç, kesinlikle başarıya dönüşür.
- E) Bir sınavdaki yanlışların sayısı, çalışma yönteminden daha önemlidir.

Bir metni anlamaya çalışan okur, yazarın hangi düşüncüyü hangi amaçla dile getirdiğini ayırt etmelidir. Bir bilginin verilme amacı, o bilginin metindeki işlevini değiştirebilir. Bu nedenle okur, cümleleri birbirinden kopuk biçimde değerlendirmemelidir. Anlam, düşünce ile onun sunuluş amacı arasındaki bağ dikkate alınarak kurulmalıdır.

8. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bir düşüncenin sunuluş amacı, metindeki işlevi etkileyebilir.
- B) Okurun cümleler arasındaki bağlantıyı dikkate alması gerekir.
- C) Bir metni anlamak, düşüncenin hangi amaçla verildiğini değerlendirmeyi gerektirir.
- D) Bir bilginin metindeki işlevi, verilme amacından bağımsız olarak belirlenir.
- E) Anlamı kurarken düşünce ile sunuluş amacı arasındaki ilişki gözlemlenmelidir.

I. Yağmur yağdığı için Ankara Üniversitesi bahçesindeki etkinlik ertelendi. II. “Hangi şartla?” sorusunun yanıtı, başvurunun kabul edilip edilmeyeceğini belirler. III. Araştırmacı, yeni bulgulara ulaşmak üzere farklı arşivleri inceledi. IV. Toplantıya katılmadı, karar metnini sonradan eleştirdi. V. Sınavı kazanmak için düzenli ve planlı çalıştı.

9. Numaralanmış cümlelerin hangisinde bağlaç olan da/de’nin yazımıyla ilgili yanlışlık vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

Bir ifadeyi incelerken önce taşıdığı iki yargının birbirine nasıl bağlandığına bakılmalıdır. “Çünkü” ve “-dığından” gibi unsurlar bir olayın ortaya çıkış gerekçesini bildirirken “üzere” ve “-e” eki yapılmak istenen işi belirtir. “Hangi şartla?” sorusuna yanıt veren yapılar ise gerçekleşmeyi başka bir duruma bağlar. Bu nedenle yalnızca ortak bir ek ya da bağlaca bakmak, ilişkinin niteliğini belirlemede yeterli değildir.

10. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) İki yargının bağlantı biçimi, anlatım türünü saptamada temel ölçüttür.
- B) Gerekçe bildiren yapılar, olayın ortaya çıkış sebebini ifade eder.
- C) Amaç bildiren yapılar, yapılması planlanan işe işaret eder.
- D) Şart anlamı taşıyan yapılar, bir oluşu başka bir duruma bağlar.
- E) Ortak ek veya bağlaç, anlam ilişkisini tek başına kesinleştirir.

Cevap Anahtarı

1. B

2. C

3. C

4. A

5. B

6. C

7. C

8. D

9. D

10. E

Çözümler

- 1.** Parçada düzenli çalışmanın yanında yanlışların sebeplerini araştırmanın da öğrenme sürecini geliştirdiği görülmektedir. A seçeneği yalnızca tekrarın yeterli olduğunu söyleyerek parçadaki ek çalışmayı dışlar; diğer seçenekler de parçadaki sınırlı durumu genelleştirir.
- 2.** Cümlede erken gitme sonucu, kaynakları incelemek için zamanın yetmemesine bağlanmıştır. A seçeneği amacı öne çıkararak sebep-sonuç ilişkisini değiştirir; B, D ve E ise kişisel bir durumu herkes için geçerli bir kurala dönüştürür.
- 3.** Parça, hedefe ulaşmanın koşullarını hesaba katmanın planı gerçekçi hâle getirdiğini vurgulamaktadır. Diğer seçenekler parçadaki koşul ve planlama ilişkisini tersine çevirmekte veya sınırlı bir düşüncüyü bütüne yaymaktadır.
- 4.** Cümlede verilerin denetlenme eylemi, raporu yayımlama amacına bağlanmıştır. B seçeneği amacı neden olarak değiştirir; C, D ve E ise cümledeki kişisel ve bağlama bağlı durumu genelleştirir veya zorunluluk anlamı ekler.
- 5.** İlk cümlede hedefe ulaşma şartlarının düşünülmesi gerektiği belirtilir; son cümlede bunun planı uygulanabilir kıldığı söylenir. B seçeneği bu iki düşünce arasında neden-sonuç ve süreklilik bağı kurar.
- 6.** Parçada anlam ilişkisinin tek bir sözcükten değil, cümlenin bütünü ve bağlamdan hareketle belirlenmesi gerektiği anlatılmaktadır. A, B, D ve E seçenekleri bu düşüncenin tersini savunmaktadır.
- 7.** Parça, yanlışların yalnızca sayılmaması; nedenlerinin incelenerek sonraki çalışma planına yön vermesi düşüncesi çevresinde kurulmuştur. A ve D kesinlik bildirerek kapsamı aşar; B ve E ise parçanın vurgusuyla bağdaşmaz.
- 8.** Parçada bilginin verilme amacının metindeki işlevi değiştirebileceği açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle işlevin amaçtan bağımsız olduğunu söyleyen D seçeneğine ulaşamaz; diğer seçenekler parçadaki düşünceyle uyumludur.
- 9.** IV. cümledeki “da” bağlaç görevinde kullanıldığı için kendisinden önceki sözcükten ayrı yazılmalıdır: “Toplantıya da katılmadı...” I. cümledeki “için” neden-sonuç, III. cümledeki “üzere” ve V. cümledeki “için” amaç anlamı kurar; II. cümle ise koşul anlamını sorgulayan ifadeyi içerir.
- 10.** Parçada, anlam ilişkisinin yalnızca ortak bir ek ya da bağlaçla belirlenemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle E seçeneğine ulaşamaz. B seçeneği gerekçe bildiren yapıların sebep açıkladığını, C amaç bildiren yapıların yapılmak istenen işi gösterdiğini, D ise şart bildiren yapıların gerçekleşmeyi başka bir duruma bağladığını doğru yansıtır. Özellikle D seçeneği, şart anlamını amaç anlamıyla karıştırmayan yakın bir çeldiricidir; ancak parçada verilen açıklamayla örtüşmektedir.